

SIIRTOLAISUUS-
INSTITUUTTI

Luottamuksen käsiteellistäminen pakolaistutkimuksessa

Eveliina Lyytinen

Erikoistutkija (evlyyt@utu.fi)

Coming of Age in Exile (CAGE) –hanke

Alustuksen sisältö

1. Luottamuksen määrittely
2. Luottamuksen teoretisointi
3. Luottamus pakolaistutkimuksessa
4. Luottamus ja hyvät väestösuhteet

1. Luottamuksen määrittely

- Määrittely ja tutkimus hyvin kirjavaa
- Relationaalinen tunneperäinen vs. rationaalinen riskiin perustuva luottamus (Brugger et al. 2013)
- **Määritelmä:** ”Positiivinen tunne luotettavasta tai luotettavan aikeista ja käyttäytymisestä” (Lyytinen 2017)
- **Käsitteellistäminen:** “Diskursiivisesti rakentunut tunne ja käytäntö, joka perustuu luottajan ja luotettavan väliseen suhteeseen” (Lyytinen 2017; Candlin and Crichton 2012)
- Aina mahdollisuus epäluottamukseen

2. Luottamuksen teoretisointi

- **Käsitteellinen viitekehys:** (Lyon, Möllering & Saunders 2012, Lytinen 2013, 2017)
  - 1) **Skaala ja suunta**
    - Marko-, meso- ja mikrotasot
    - Sosiaalinen luottamus (erityinen vs. yleinen) ja institutionaalinen luottamus
  - 2) **Konteksti**
  - 3) **Yksilölliset ominaisuudet ja niiden intersektiot**
  - 4) **Aika**

3. Luottamus pakolaistutkimuksessa

- **Pidetty itsestäänselvyytenä** (Hynes 2009), **ei juurikaan teoretisoitu** (Lyytinen 2013, 2017)
- **Keskeinen asia pakolaisten kokemuksissa vainosta kotoutumiseen** (Muecke 1995, Turtiainen 2012)
- **Tutkimus keskittynyt pakolaisten ja suojeluinstituutioiden väliseen (epä)luottamukseen** (Hyndman 2000, Hynes 2009, Verdirame & Harrell-Bond 2005, Holzer 2010, Griffiths 2012, Lyytinen 2015)
- **Sosiaalisen luottamuksen kaksi debattia:**
  - 1) Kuinka paljon lähtömaan konflikti ja epäluottamus vaikuttavat pakolaisten kykyihin luottaa vastaanottavassa maassa? (Daniel & Knudsen 1995, Sommers 2001, Lammers 2006)
  - 2) Onko pakolaiskokemuksessa jotain sellaista, mikä johtaa luottamuspulaan? (Muecke 1995, Kibreab 2004)

4. Luottamus ja hyvät väestösuhteet

- Hyvien väestösuhteiden malli Suomessa:
  1. **Asenteet** – luottamus (oma luottamus eri ryhmiä kohtaan, eri ryhmien ja viranomaisten välinen luottamus)
  2. **Turvallisuus**
  3. **Vuorovaikutus**
  4. **Osallistuminen** – luottamus päätöksentekoon (luottamus poliittisia instituutioita kohtaan, äänestäminen vaaleissa)
- Osa-alueiden väliset suhteet, paikallistaso
- Mittaaminen: valmiit tietolähteet ja/tai kyselytutkimus

- BRUGGER, J., DUNBAR, K.W., JURT, C. and ORLOVE, B.** (2013) 'Climates of Anxiety: Comparing Experience of Glacier Retreat across Three Mountain Regions'. *Emotion, Space and Society* 6: 4–13.
- CANDLIN, C.N. and CRICHTON, J.** (2012) 'From Ontology to Methodology: Exploring the Discursive Landscape of Trust'. In Candlin, C. and Crichton, J. (eds) *Discourses of Trust*. London: Palgrave Macmillan, pp. 1–18.
- DANIEL, E. and KNUDSEN, J.C.** (eds) (1995) *Mistrusting Refugees*. Berkeley: University California Press.
- GRIFFITHS, M.** (2012) 'Vile Liars and Truth Distorters: Truth, Trust, and the Asylum System'. *Anthropology Today* 28(5): 8–12.
- HOLZER, E.** (2010) 'I Am Only Looking Up to God: Protest, Repressions and Homecoming in a West African Refugee Camp'. Doctoral dissertation in Sociology, University of Wisconsin-Madison.
- HYNDMAN, J.** (2000) *Managing Displacement: Refugees and the Politics of Humanitarianism*. London: University of Minnesota Press.
- HYNES, P.** (2009) 'Contemporary Compulsory Dispersal and the Absence of Space for the Restoration of Trust'. *Journal of Refugee Studies* 22(1): 97–121.
- KIBREAB, G.** (2004) 'Pulling the Wool over the Eyes of the Strangers: Refugee Deceit and Trickery in Institutionalized Settings'. *Journal of Refugee Studies* 17(1): 1–26.
- LAMMERS, E.** (2006) 'War, Refuge and Self: Solders, Students and Artists in Kampala, Uganda'. Doctoral dissertation, Amsterdam, Thela Thesis.
- LYON, F., MÖLLERING, G. and SAUNDERS, M.N.K.** (2012) 'Introduction: The Variety of Methods for the Multi-Faceted Phenomenon of Trust'. In Lyon, F., Möllering, G. and Saunders, M.N.K. (eds) *Handbook of Research Methods on Trust*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, pp. 1–18.
- LYYTINEN, E.** (2013) 'Spaces of trust and mistrust: Congolese refugees, institutions and protection in Kampala, Uganda'. Unpublished DPhil thesis, School of Geography, Oxford, University of Oxford.
- LYYTINEN, E.** (2015) 'The politics of mistrust amongst and between Congolese refugees and the institutions providing refugee protection in Kampala, Uganda'. In Koizumi, K. and Hoffstaedter, G. (eds) *Urban Refugees Challenges in protection, service and policy*. London: Routledge, pp. 76–97.
- LYYTINEN, E.** (2017) Refugees 'Journeys of Trust: Creating an Analytical Framework to Examine Refugees Exilic Journeys with a Focus on Trust'. *Journal of Refugee Studies* (doi: <https://doi.org/10.1093/jrs/few035>)
- MUECKE, M.** (1995) 'Trust, Abuse of Trust, and Mistrust among Cambodian Refugee Women: A Cultural Representation'. In Daniel, E. and Knudsen, J.C. (eds) *Mistrusting Refugees*. London: University California Press, pp. 36–55.
- SOMMERS, M.** (2001) *Fear in Bongoland: Burundi Refugees in Urban Tanzania*. Oxford: Berghahn Books.
- TURTIAINEN, K.** (2012) "Possibilities of trust and recognition between refugees and authorities—Resettlement as part of durable solutions to forced migration". *Sosiaalityön väitöskirja, Jyväskylän yliopisto*.
- VERDIRAME, G. and HARRELL-BOND, B.** (2005) *Rights in Exile: Janus-Faced Humanitarianism*. Oxford: Berghahn Books.